

CHIȘINĂU

Calendarul aniversărilor istorice și culturale

2019

Biblioteca
Municipală
B. P. HASDEU

Secția Memoria Chișinăului

- **205 ani de la fondarea primei Tipografii Eparhiale de către Mitropolitul Gavril Bănulescu-Bodoni (1814)**
- **200 de ani de la înălțarea Bisericii „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” (3 noiembrie 1819)**
- **185 de ani de la aprobarea planului de sistematizare urbană a orașului Chișinău (2 iulie 1834)**
- **185 de ani de la construcția primei fântâni arteziene, care alimenta orașul cu apă potabilă (1834)**
- **180 de ani de la instalarea clopotelor în Clopotnița Catedralei Mitropolitane (14 iulie 1839)**
- **175 de ani de la prima observație meteorologică la Chișinău (1844)**
- **155 de ani de la deschiderea Școlii Eparhiale din Chișinău (3 mai 1864)**
- **155 de ani de la fondarea Băncii Urbane, prima instituție bancară din Basarabia (1864)**
- **155 de ani de la fondarea Școlii laice pentru fiice de nobili de către Janette Dubois (8 martie 1864) și 190 de ani de la nașterea primului director al Școlii - Liuba Beliugova (1829-1871)**
- **150 de ani de la construirea Bisericii „Sf. Treime” pe teritoriul fostului cimitir al satului Muncești (1869)**

Biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”

- **150 de ani de la construcția conacului urban Casa Casso (arh. Al. Bernardazzi), intersecția actualelor străzi Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni – 31 August 1989 (din 1986 clădirea găzduiește Muzeul de Arheologie și Etnografie) (1869)**
- **130 de ani de la începuturile istoriei transportului urban de pasageri – lansarea liniei de tramvai tras de cai (aprilie 1889)**
- **130 de ani de la organizarea Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, fondat ca Muzeul Zemstvei (august-septembrie 1889)**

- **115 ani de la fondarea Abatorului orasului Chisinau (1904), azi - „Carmez” S.A.**
- **110 ani de la punerea în funcțiune, la Chișinău, a primei Stații Electrice din Basarabia (1 ianuarie 1909)**
- **110 ani de la apariția pe străzile Chișinăului a primelor taxiuri și autobuze (1909)**
- **110 ani de la inaugurarea Fabricii de Cărămidă (din 1973 – Combinatul de materiale de construcție) (1909)**
- **105 ani de la construirea Bisericii „Sfântul Nicolae” (fosta Biserică „Sfântul Nicolae” a Gimnaziului de fete) (1914)**

- **100 de ani de la fondarea, la inițiativa lui George Enescu, a Conservatorului „Unirea” – prima instituție de învățământ artistic din Chișinău (1 ianuarie 1919)**

- **100 de ani de la apariția, la Chișinău, a revistelor și ziar**
 - ***Bessarabia*, cotidian social-politic, literar și economic (17 martie 1919-1923);**
 - ***Basarabia Noastră*, săptămânal independent (14 noiembrie 1919-1924);**
 - ***Democratul Basarabiei*, ziar independent (16 noiembrie 1919-1924);**
 - ***Cuvântul Dreptății*, revistă lunară pentru popularizarea științelor juridice și sociale în Basarabia (15 ianuarie 1919-1930) ;**
 - ***Basarabia Agricolă*, organ al Societății Agronomice – Filiala Basarabia (mai 1919-iunie 1921)**
- **100 de ani de la înființarea Liceului Militar „Regele Ferdinand”, care a instruit generații de ofițeri. Clădirea liceului a fost distrusă în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (1 septembrie 1919)**
- **95 de ani de la apariția revistelor Limba Română, săpt. encicl. pentru studiul limbii și literaturii române și Actualitatea Basarabiei, publicație de literatură și politică (1924)**
- **95 de ani de la fondarea Combinatului de Tutun din Chișinău (a fost fondat în anul 1924 în timpul Regatului României)**
- **90 de ani de la apariția:**
 - ***Arhivele Basarabiei*, revistă de istorie și geografie a Moldovei dintre Prut și Nistru (1929 - 1938)**
 - ***Doina Basarabiei*, publicație lunară, revistă a Societății Literar-Artistice și Pedagogice a Corpului Didactic din Basarabia, sub direcția lui A. Elladi (15 mai 1929-1931)**
 - ***Misionarul*, prima revistă misionară a Patriarhiei Române, editată la Chișinău (6 oct. 1929-1944)**

- **85 de ani de la înființarea Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” (5 noiembrie 1934)**
- **85 de ani de la deschiderea Institutului Social-Românesc al Basarabiei, fondul purtând numele lui Dimitrie Gusti (18 noiembrie 1934)**
- **80 de ani de la fondarea Muzeului Național de Arte Plastice a Moldovei, format în baza colecției primei Pinacoteci a Chișinăului (26 noiembrie 1939)**
- **80 de ani de la inaugurarea primului post de radio din Chișinău, Radio Basarabia (8 octombrie 1939)**
- **80 de ani de la dezvelirea monumentului lui Ferdinand I, Regele României (în toamna anului 1940 a fost evacuat și nu a mai revenit la Chișinău) (1939)**
- **75 de ani de la înființarea SA „Steaua”, Fabrică de tricotaj și confecționare a ciorapilor din Chișinău (august 1944)**
- **75 de ani de la operațiunea militară „Iași – Chișinău” (20-24 august 1944)**
- **75 de ani de la înființarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” (octombrie 1944)**
- **75 de ani de la fondarea Serviciului Hidrometeorologic de Stat din Republica Moldova (1944)**

- 75 de ani de la reluarea activitatii Aeroportului din Chișinău (în regiunea sectorului Râșcani) (19 septembrie 1944)
- 75 de ani de la evacuarea monumentului lui Ștefan cel Mare și Sfânt din Chișinău la Craiova (1944)
- 70 de ani de la organizarea Stației seismice a AȘM (octombrie 1949)
- 70 de ani de la punerea în funcțiune a primei linii de troleibuz (septembrie 1949)

- 70 de ani de la re proiectarea și reconstruirea fostului Cerc Militar, ulterior Hotelul „Moldova”, azi sediul central al BC Mobiasbancă (1949)
- 70 de ani de la crearea la Chișinău a Bazei Moldovenești de cercetări științifice a Academiei de Științe a URSS (6 octombrie 1949)
- 65 de ani de la Congresul I al scriitorilor din RSSM (26-27 august 1954)
- 65 de ani de la fondarea săptămânalului „Literatura și arta”, inițial „Cultura” (3 octombrie 1954)
- 65 de ani de la fondarea săptămânalului „Făclia”, inițial apărut cu denumirea „Învățătorul Moldovei” (1954)
- 65 de ani de la fondarea Centrului Internațional de Expoziții „Moldexpo” (12 octombrie 1954)
- 60 de ani de la fondarea Editurii „Știința” în cadrul Academiei de Științe a Moldovei (1 ianuarie 1959)

- 60 de ani de când satul Ciocana Nouă a fost inclus în hotarele Chișinăului și a apărut sectorul Ciocana (1959)

- 60 de ani de la înființarea asociației de creație „Telefilm-Chișinău”, producătoare de filme artistice, documentare și filme-concert (1959)
- 60 de ani de la fondarea Centrului Național Științifico-Practic de Medicina Urgentă (1959)

- 60 de ani de la deschiderea Hotelului „Chișinău” (1959)
- 60 de ani de la fondarea Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie (1959), întemeiat în anul 1814 ca spital municipal
- 55 de ani de la fondarea Universității Tehnice a Moldovei (Institutul Politehnic „Serghei Lazo”) (28 aprilie 1964)
- 55 de ani de la finalizarea construcției clădirii Casei Guvernului (1964)
- 55 de ani de la constituirea Ansamblului popular de cântece și dansuri „Miorița” (1964)
- 50 de ani de activitate a Liceului Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”, fondat în baza Școlii-internat de arte plastice (1969)
- 50 de ani de la deschiderea Muzeului voluntarilor bulgari (actualmente Capela în memoria voluntarilor bulgari) (1969)

- **45 de ani de la inaugurarea Palatului Național „Nicolae Sulac” (fostul Palat „Octombrie”) (octombrie 1974)**
- **45 ani de la reinstalarea orologiului pe turnul Primăriei (1974)**
- **45 de ani de la construcția Gării auto din Chișinău (1974)**
- **40 de ani de la construcția blocului locativ „Tașkent”, oferit în dar din partea Uzbekistanului capitalei Moldovei, care a suferit în urma cutremurului din martie 1977 (1979)**
- **35 de ani de la construcția viaductului dintre sectorul Botanica și sectorul Centru (1984)**
- **30 de ani de la semnarea acordului de înfrățire a Chișinăului cu orașul Reggio Emilia din Italia (20 aprilie 1989)**
- **30 de ani de la înființarea Fabricii „Viorica-Cosmetic” (12 mai 1989)**
- **30 de ani de la declararea la Marea Adunare Națională a Limbii Române ca limbă oficială în Republica Moldova (31 august 1989)**
- **30 de ani de la redenumirea pieței principale a Chișinăului în „Piața Marii Adunări Naționale” (1989)**
- **30 de ani de la reinstalarea în locul inițial a monumentului lui Ștefan cel Mare și Sfânt și restabilirea inscripțiilor autentice (31 august 1989)**
- **30 de ani de la redenumirea străzii principale a orașului în bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt (august 1989)**
- **30 de ani de la construcția edificiului Președinției (1989)**
- **30 de ani de la fondarea „Victoriabank”, prima bancă comercială din Moldova, care oferă un spectru larg de servicii financiare (1989)**
- **30 de ani de la fondarea Editurii „Litera” (1989)**
- **30 de ani de la inaugurarea Centrului Republican de Diagnosticare Medicală al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (1989)**

- 30 de ani de când a fost inaugurată prima parte a bd. Mircea cel Bătrân, cu o lungime de 2 km (1989)
- 30 de ani de la semnarea acordului de înfrățire a Chișinăului cu orașul Mannheim din Germania (2 noiembrie 1989)
- 30 de ani de la fondarea Teatrului Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creangă” (1989)
- 25 de ani de la fondarea Editurii ARC (1994)
- 25 de ani de la debutul primului Festival Internațional de Teatru, Bienala Teatrului „Eugène Ionesco” – BITEI în Moldova (24-31 mai 1994)
- 25 de ani de la deschiderea reprezentanței Națiunilor Unite (19 mai 1994)
- 25 de ani de când Centrul Republican de Cultură și Artă (fostul Palat „Prietenia”) a fost transformat în Palatul Republicii (1 august 1994)
- 25 de ani de la desfășurarea pentru prima dată a sărbătorii „Ziua Orașului Chișinău”/ „Hramul Orașului Chișinău” (14 octombrie 1994)
- 25 de ani de la semnarea acordului de înfrățire a Chișinăului cu orașul Odesa din Ucraina (23 decembrie 1994)
- 25 de ani de la fondarea revistei „Contrafort”, publicație literară a tinerilor scriitori din R. Moldova (1994)
- 20 de ani de la semnarea acordului de înfrățire a Chișinăului cu orașul București (4 noiembrie 1999)

- 20 de ani de la semnarea acordului de înfrățire a Chișinăului cu orașul Kiev (Ucraina) (21 decembrie 1999)
- 20 de ani de când orașul Chișinău a fost decorat cu Drapelul de Onoare al Consiliului Europei (1999)

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, filiale aniversare

- 55 de ani de la fondarea Bibliotecii de Arte „T. Arghezi” (martie, 1964)
- 50 de ani de la fondarea Bibliotecii Publice Miron Costin (1 iulie 1969)
- 40 de ani de la fondarea Bibliotecii Publice Alecu Russo (12 decembrie 1979)
- 25 de ani de la fondarea Bibliotecii Publice „Ovidius” (24 aprilie 1994)
- 15 ani de la fondarea Bibliotecii Publice „Ștefan cel Mare” (14 octombrie 2004)

PERSONALITĂȚI CHIȘINĂUIENE

- 155 de ani de la nașterea lui Toma CIORBĂ, celebru medic basarabean, inițiatorul construcției Spitalului de Boli infecțioase (15 ian. 1864 – 30 dec. 1936)
- 145 de ani de la nașterea lui Nicolae DONICI, celebru astronom român de origine basarabeană (13 sept. 1874-22 noiemb. 1960)
- 140 de ani de la nașterea lui Alexandru ȘMIDT (Schmidt), avocat, primar de Chișinău, deputat în Sfatul Țării (18 noiemb. 1879 – 1937), fiul primarului de Chișinău, Carol Schmidt

- **140 de ani de la nașterea lui Teodosie COJOCARU, deputat în Sfatul Țării și în Parlamentul României, fost primar de Chișinău (3 mai 1879 – 23 ian. 1941)**
- **135 de ani de la nașterea lui Ion INCULEȚ, om politic, primul președinte al Sfatului Țării (5 apr. 1884 – 18 noiemb. 1940)**
- **130 de ani de la nașterea lui Dumitru BOGOS, primar al Chișinăului în perioada 1931-1933 (14 iun. 1889 – 14 mai 1946)**
- **125 de ani de la nașterea lui Gherman PÂNTEA, primar al Chișinăului în perioadele 1923, 1927-1928, 1932 (13 mai 1894 – 3 febr. 1968)**
- **100 de ani de la stingerea din viață a lui Vladimir TIGANKO, arhitectul Chișinăului în perioada 1906-1912, a proiectat multe edificii, unele din ele au ajuns până în zilele noastre (Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Biserica „Sf. Nicolae” s.a.) (3 noiemb. 1919)**
- **100 de ani de la nașterea lui Glebus SAINCIUC, artist plastic, pictor, portretist, celebru și prin colecția de măști din „papier mâché” (carton presat) (19 iul. 1919 – 16 oct. 2012)**
- **100 de ani de la nașterea lui Alexei STÂRCEA, compozitor, interpret, pedagog (17 febr. 1919 – 24 aug. 1974)**
- **100 de ani de la nașterea lui Timofei GURTOVOI, dirijor și pedagog, timp de 26 de ani a fost prim-dirijor, conducător artistic al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii Naționale a Moldovei (23 febr. 1919 – 10 mar. 1981)**
- **100 de ani de la nașterea Domnicăi DARIENCO, actriță de teatru și cinema (15 ian. 1919 – 6 noiemb. 2010)**
- **100 de ani de la nașterea lui Gleb CEAICOVSCHI-MEREȘANU, muzicolog-pedagog, folclorist și regizor (1 mai 1919 – 1999)**
- **90 de ani de la nașterea lui Valeriu CUPCEA, actor, regizor român basarabean de teatru și film, fost prim-regizor și director artistic al Teatrului Național din Chișinău (actualmente Teatrul Național „Mihai Eminescu”) (12 mar. 1929 – 15 ian. 1989)**
- **90 de ani de la nașterea lui Victor ANDON, filmolog, scenarist, profesor universitar (12 apr. 1929 – 13 dec. 2016)**

- **85 de ani de la nașterea lui Serghei LUNCHEVICI, violonist, dirijor al Orchestrei de muzică populară „Fluieraș”, compozitor și actor de film (29 apr. 1934-15 aug. 1995)**
- **85 de ani de la nașterea lui Aurel DAVID, pictor, grafician și sculptor (18 iun. 1934 – 30 iun. 1984)**
- **85 de ani de la nașterea lui Mihail Gheorghe CIBOTARU, prozator și publicist, ex-ministrul Culturii și Cultelor al Republicii Moldova (21 iunie 1934)**
- **85 de ani de la nașterea lui Gheorghe VODĂ, prozator, poet, cineast, autorul versurilor imnului orașului Chișinău (24 dec. 1934 – 24 febr. 2007)**
- **80 de ani de la stingerea din viață a Cleopatrei HRȘANOVSCI, cântăreață de lied, compozitoare și profesoară, prima femeie compozitor din Basarabia (1861 – 15 mar. 1939)**
- **80 de ani de la nașterea lui Dumitru MATCOVSCHI, poet, prozator, publicist, dramaturg, membru al Academiei de Științe a Moldovei, simbol al renașterii naționale (20 oct. 1939 – 26 iun. 2013)**
- **80 de ani de la nașterea lui Gheorghe VRABIE, artist plastic, grafician, autorul Steimei de Stat a Republicii Moldova, al Steimei și al Drapelului municipiului Chișinău (21 mar. 1939 – 31 mar. 2016)**
- **75 de ani de la nașterea lui Pavel BALMUȘ, critic și istoric literar, director al Centrului Național de Hasdeologie din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, președinte al Societății bibliofililor din Moldova „Paul Mihail” (18 aug. 1944 – 12 dec. 2014)**
- **70 ani de la nașterea Larisei UNGUREANU, critic de teatru și film, dr. în studiul artelor (11 martie 1949)**
- **70 de ani de la nașterea lui Alexandru-Horațiu FRIȘCU, poet, epigramist, bibliotecar, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (13 aug. 1949)**
- **70 de ani de la nașterea lui Ion HADÂRCĂ, poet, publicist, traducător și om politic, membru-corespondent al Academiei de Științe a Republicii Moldova, senator în Parlamentul României (17 aug. 1949)**
- **70 de ani de la nașterea Leonidei LARI, poetă și eseistă și om politic. S-a aflat printre fruntașii Mișcării de emancipare națională din Basarabia în anii 1988-1991 (22 oct. 1949 – 11 dec. 2011)**
- **70 de ani de la nașterea lui Aurelian SILVESTRU, poet, prozator, publicist și pedagog (1 oct. 1949)**
- **70 de ani de la nașterea lui Ștefan PETRACHE, interpret de muzică ușoară (8 mai 1949)**

- 70 de ani de la nașterea Olgăi CIOLACU, interpretă de muzică ușoară (10 oct. 1949)
- 70 de ani de la stingerea din viață a cântăreței Maria CEBOTARI, una dintre cele mai mari soprane din lume în anii 30-40 ai secolului trecut (10 febr. 1910 - 9 iunie 1949)
- 70 de ani de la stingerea din viață a lui Alexei ȘCIUSEV, arhitect, istoric și teoretician al artei (8 oct. 1873 – 24 mai 1949)
- 70 de ani de la nașterea lui Ion SURUCEANU, interpret de muzică ușoară (9 sept. 1949)
- 70 de ani de la nașterea Margaretei IVĂNUȘ, solistă vocală (13 sept. 1949)
- 65 de ani de la nașterea lui Ion ALDEA-TEODOROVICI, compozitor și interpret de muzică ușoară (7 apr. 1954 – 30 oct.1992)
- 60 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae DIMO, savant, cercetător și profesor universitar, unul dintre fondatorii agrologiei biologice (30 noiemb. 1873 – 15 mar. 1959)
- 60 de ani de la nașterea lui acad. Valeriu MATEI, poet, istoric, scriitor și om politic, director al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău (31 mar. 1959)
- 60 de ani de la nașterea lui Marian STĂRCEA, compozitor (7 apr. 1959)
- 50 de ani de la stingerea din viață a lui Șico ARANOV, compozitor, dirijor și director artistic al Orchestrei de jazz „Bucuria” din Chișinău (10 apr. 1905 – 28 noiemb. 1969)

NOTĂ: Informații despre mai multe personalități aniversare găsiți în **Calendar Național 2019 și Aniversari culturale 2019.**

dmchisinau.hasdeu@gmail.com
<https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/>
<https://www.facebook.com/memoriaChisinaului/>

tel.: 0 22 22 16 97